

תקציר פרוייקט משותף, של משרד הקליטה הרשות למלחמה בסמים ואגודת אל סם לטיפול בבעיות הקשורות לשימוש בסמים-נוער עולה.

הפרוייקט יופעל ע"י אגודת אל סם

אל סם רקע כללי

אגודת אל סם (ע"ר) הינה אגודה ארצית הפועלת באמצעות 11 סניפים ברחבי הארץ, בהם ניתן טיפול לילדים ובני נוער שנפגעו מסמים. מאות ילדים בשנה מוצאים בעזרת מטפלי האגודה, את דרכם לסיום בית הספר, גיוס לצבא וסגירת תיקים פליליים במשטרה.

באל סם מאמינים כי לכל נער ונערה מגיעה הזדמנות להיות אדם שלם המגשים את עצמו במיטבו, תוך מציאת אלטרנטיבות חיוביות לחיים ללא תלות או התמכרות לסמים. מתוך דבקות באמונה זו, מטפלת האגודה מזה 20 שנה בבני נוער מכל שכבות האוכלוסיה.

מטרות הארגון:

צמצום השימוש בסמים בקרב בני-נוער בדרך של הסברה, מניעה וטיפול.
טיפול בבני-נוער שאותרו כמשתמשים בסמים במטרה לסייע בהפסקת השימוש ולאפשר המשך התפתחות תקינה.
סיוע להורים ואנשי-מקצוע בהתמודדות עם השימוש בסמים בקרב בני-הנוער שבאחריותם.
טיפול בילדים ונוער בסיכון גבוה להתדרדרות ולשימוש בסמים (ילדי מכורים, עולים חדשים, נוער בפנימיות).
השפעה על עמדות הציבור הרחב וקובעי המדיניות לקידום המאבק בסמים.

איתור וטיפול מוקדם להפסקת השימוש בסמים ימנע את החרפת הבעיה ויחזיר את הילד לתפקוד המאפשר המשך התפתחותו התקינה.

כמו כן- באגודה ניתן מענה וטיפול לנוער בסיכון גבוה :

1. **נוער הנמצא בפנימיות.** שיעור השימוש בקרב ילדי פנימיות ומוסדות גבוה פי 3 משיעורם בקרב תלמידי תיכון רגילים. **אל סם** עמודות כיום בקשר עם מספר רב של פנימיות ברחבי הארץ ונותנת להן מענה מערכת ומעמיק, הכולל טיפולים פרטניים וקבוצתיים לנוער וכן הדרכות מקצועיות לצוות המדריכים והמטפלים.
2. **ילדים מבתים בהם אחד או שני ההורים משתמשים בסמים.** אל סם רואה חשיבות גדולה לטיפול בילדים שאחד או שני הוריהם מכורים לסמים זאת על מנת למנוע יצירת דור שני של משתמשים ו/או מכורים לסמים.
3. **נוער עולה** מחבר העמים ומאתיופיה.
4. **נוער ערבי.**

אל סם נותנת מענה מקצועי גם להורים שילדיהם משתמשים בסמים, לאנשי חינוך : מורים, יועצים, מדריכים, לקציני מבחן ופסיכולוגים.

רקע כללי נוער עולה וסמים:

על פי נתוני השנתון הסטטיסטי משנת 2002 עולה כי ילדים יוצאי מדינות חבר העמים מהווים פחות מ- 8% מכלל הילדים בישראל אולם בשנת 1994 – 8.5% מהתיקים במשטרה נפתחו ליוצאי חבר העמים, ב- 1995 עלה מספרם ל- 13.3% וב- 1996 עמד על 21.6%, דהיינו, עליה של 60% מדי שנה- בעוד שחלקם היחסי באוכלוסייה לא השתנה. עובדות אלו אינן מפתיעות: הנוער עובר משבר הסתגלות קשה במיוחד, לאור הבדלי התרבויות הקיצוניים ואורח החיים החדש. המשבר אינו מסתיים לאחר שלב הקליטה הראשונית. ההשקעה הרבה הנדרשת מהנוער במישור הלימודי, הרגשי והמשפחתי, מוצאת ביטוייה במשברים מאוחרים- לעיתים מספר שנים לאחר הגיעם ארצה.

הנזקים:

ילדות ותקופת ההתבגרות הינן תקופות קריטיות לפיתוח מיומנויות התמודדות. הסכנה בשימוש בסמים **בילדות ובגיל ההתבגרות** היא היווצרות חסם ברצף ההתפתחות. שימוש בסם כדרך להפגת מתח במצבי לחץ, מונע לא אחת מהמתבגר להתמודד עם דרישות שונות בסביבתו, מונע התפתחות חברתית ואישיותית תקינה. לשימוש בסמים בגיל ההתבגרות השפעה שלילית על ההתפתחות הפיסית והפסיכולוגית, על מערכת היחסים במשפחה, כישלון בלימודים, התנהגות עבריינית, תורם לפריצת מחלות פסיכיאטריות, הריונות לא רצויים, מחלות מין, איידס, תאונות ופציעות, אשפוזים בבתי חולים, פגיעה באחרים והתאבדויות. **רוב אנשי המקצוע תמימי דעים שכתוצאה מהדיספונקציה האישית והחברתית המתלווה לשימוש לרעה בסמים ואלכוהול ברמת הפרט והחברה, הופכת התופעה לאחת ההתנהגויות בעלות הסיכון הגבוהה ביותר שצעירים נוטלים על עצמם כיום.**

הנתונים:

בקרב יוצאי מדינות חבר העמים בולט שימוש **נמוך** במריחואנה ובסמים הזיוניים, ולעומתם **שימוש רב** יותר בהרואין, קוקאין, אלכוהול (כתוספת לסם אחר) וחומרים המופקים מתרופות שונות. בשל עלויות החומר (ההרואין) ומאפייניו (התמכרות מהירה, פיתוח סבילות מהירה הדורשת העלאת כמויות), מאופיין הנער המשתמש בדפוס חיים עברייני, דפוס חיים מסכן ולא מתפקד. תהליך הגמילה מחומר זה דורש התערבות מעמיקה ואינטנסיבית יותר והסתייעות במסגרות נוספות (כמעט ולא מתאפשרת גמילה אישית- עצמית ובמיוחד לא בגיל ההתבגרות). נערות המשתמשות בחומר מתמודדות עם רכישת החומר היקר גם ע"י עיסוק בזנות. **יוצאי ברה"מ מאוגדים בחבורות סגורות ואינם מאפשרים לישראלים ותיקים להיכנס אליהם. הם מדגישים כי העולם התחתון שלהם עברייני ונוקשה יותר מזה הישראלי והם מתנשאים מעל המשתמשים בסמים ילידי הארץ (שהם, בעיניהם "ילדים שלא מבינים עניין"). חלק גדול מהם מתחיל בהזרקות בשלב מוקדם מאוד, צורת שימוש שאינה מאפיינת את ילדי הארץ.**

מאפייני הטיפול באל סם בנוער עולה נפגע סמים:

באל סם מטופלים גם בני נוער עולים (רבים מהם במסגרת טיפול הניתן לילדי פנימיות). השימוש בסמים בקרב בני נוער עולה מתחיל בד"כ בגיל צעיר יותר, אינטנסיבי יותר וברמת מסוכנות גבוהה יותר. אנו ניתקלים גם בתופעה של שימוש והזרקות הרואין – שכמעט ולא קיימת בקרב נוער ילידי הארץ.

הטיפול בבני נוער עולים עוסק בבעיות מורכבות יותר מאלו של ילידי הארץ. הנוער העולה מתמודד בנוסף לבעיית הסמים עם בעיות קליטה: שינוי האיזון המשפחתי, קשיים בקבלת מענה הולם לצרכים משתנים ע"י ההורים העסוקים בהקלטות בארץ החדשה, תחושת חוסר שייכות כל זאת בצד החשדנות שיש כלפי הממסד יוצרת מחסום וקושי בהליך הטיפול.

רוב הילדים מדברים עברית ברמה בינונית אך יש השולטים בשפה ברמת שפת אם ויש המתקשים לנהל שיחה שוטפת בעברית. רוב ההורים אינם שולטים בשפה.

הערות	פרוט	עלויות בש"ח	פרוט	עבור
	10 שעות/חודש X 12 חודשים X 160 ש"ח	19,200	מוכנות קידום לטיפול + R.O	נוער רוסי
מ. הקליטה	12,000 הנחייה 1500 ש"ח כיבוד וחומרים 2500 ש"ח הכנה ומיון	16000	15 מפגשים X 2 שעות X 400 ש"ח כולל כיבוד חומרים ופגישות הכנה ומיון	קבוצות טיפוליות נוער עולה לפי שפת המוצא
2500 מ. קליטה 1600 אל סם		4500	3 הרצאות סה"כ	הורים לנוער אתיופי ורוסי
מימון אל סם (קרן החילוט)	שכונת קריית משה ברחובות	32,000	R.O+מניעה שניונית+ןקידום התמודדות הורים וקהילה	נוער יוצא אתיופיה
מימון אל סם		13,000		הדרכה למטפלים
		128,100		סה"כ ראשון לציון
		500,000		סה"כ לכל הפרוייקט
		250,000		סה"כ מימון אל סם
		250,000		סה"כ מימון משרד הקליטה